

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



**Навчально-науковий інститут мистецтв**

Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та івентменеджменту

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Краєзнавство**

Рівень вищої освіти      перший (бакалаврський)

Освітня програма      «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Спеціальність D3 «Менеджмент»  
Галузь знань «D Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри  
управління соціокультурною діяльністю,  
шоу-бізнесу та івентменеджменту  
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

## ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	Краєзнавство
<b>Викладач (-і)</b>	Маланюк Тарас Зіновійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та івентменеджменту
<b>Контактний телефон викладача</b>	+380975952780
<b>Е-mail викладача</b>	<a href="mailto:taras.malaniuk@pnu.edu.ua">taras.malaniuk@pnu.edu.ua</a>
<b>Формат дисципліни</b>	очний/заочний
<b>Обсяг дисципліни</b>	3 кредити ECTS, 90 год.
<b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>	<a href="https://d-learn.pnu.edu.ua">https://d-learn.pnu.edu.ua</a>
<b>Консультації</b>	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
<b>2. Анотація до навчальної дисципліни</b>	
<p>Курс спрямований на вивчення особливостей та основних тенденцій сучасного розвитку краєзнавства в Україні. При вивченні дисципліни звернуто увагу та конкретний історико-географічний регіон, природу, населення, господарство, історичне минуле, пам'ятки матеріальної та духовної культури.</p> <p>Програма курсу побудована з урахуванням нової ролі людини у сучасному суспільстві, з необхідністю формувати у здобувача уміння адаптуватися до умов професійної діяльності.</p> <p>Основними завданнями навчальної дисципліни «Краєзнавство» є :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- розкрити основні віхи з історії краєзнавчого руху в Україні;</li> <li>- формування у студентської молоді історичного мислення, вмінню аналізувати, систематизувати та узагальнювати явища й події та їх причинно-наслідкові зв'язки;</li> <li>- прослідкувати місце, роль та функції краєзнавства серед інших гуманітарних дисциплін.</li> </ul>	
<b>3. Мета та цілі навчальної дисципліни</b>	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Краєзнавство» – формування у студентів фахового розуміння вузлових проблем краєзнавства, сприяння ефективному засвоєнню теоретичних засад краєзнавства, питань його організації і управління, історичного розвитку, технології формування краєзнавчих ресурсів. Теоретичні знання, під час вивчення дисципліни, повинні сприяти формуванню чіткого уявлення про шляхи розвитку краєзнавства в Україні, його закономірності та відмінності, що дасть змогу не лише визначити негативні та позитивні тенденції цього процесу, але й усвідомити можливі шляхи перспективних напрямків розвитку.</p>	
<b>4. Програмні компетентності та результати навчання</b>	
<p>Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.</p> <p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК. 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та</p>	

примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК. 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК. 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК.10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК. 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК. 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК. 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК. 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

СК.14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

ПРН. 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН. 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН. 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН. 7. Виявляти навички організаційного проектування.

ПРН. 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН. 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН. 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН. 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

### 5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	24
самостійна робота	46

#### Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	D3 «Менеджмент»	1	Нормативний (цикл загальної підготовки)

#### Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Вступ до краєзнавства.	2	2	2
Тема 2. Форми і методи краєзнавства.		2	4
Тема 3. Напрями краєзнавчих досліджень.	2	2	4
Тема 4. Джерела краєзнавства.	2	2	2
Тема 5. Історія краєзнавчого руху в Україні.	2	2	4
Тема 6. Галичина як історико-етнографічний край.	2	2	4

Тема 7. Волинь та Полісся: історико-краєзнавча характеристика.	2	2	4
Тема 8. Закарпаття Поділля, Північна Буковина та Бессарабія як історико-географічні регіони та історико-етнічні області.	2	2	4
Тема 9. Слобожанщина Наддніпрянщина та Чернігово-Сіверщина: історико-географічна характеристика.	2	2	4
Тема 10. Довкілля як об'єкт краєзнавчих досліджень.		2	4
Тема 11. Краєзнавча діяльність установ науки, освіти і культури.	2	2	4
Тема 12. Краєзнавча робота в туристських організаціях.	2	2	4
ЗАГ.	20	24	46
<b>6. Система оцінювання навчальної дисципліни</b>			

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника, з обов’язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS.</p> <p>Відмінно (A) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Дуже добре (B) – від 81 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 80-89% письмових завдань.</p> <p>Добре (C) – від 71 до 79 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань.</p> <p>Задовільно (D) – від 61 до 69 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань.</p> <p>Задовільно (E) – від 51 до 59 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань.</p> <p>Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 49 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.</p> <p>Правильно вирішив 35-49% письмових завдань. Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань. Екзамен. максимальна оцінка – 100 балів.</p> <p>Оцінка включає 50 балів за написання письмового екзамену (50 балів) та оцінки за практичні заняття (40 балів).</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Письмова робота включає певні теми завдань за тематикою курсу.</p>

Практичні заняття	Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються й множаться на коефіцієнт.
Умови допуску до підсумкового контролю	Отримання інтегральних результатів до останнього заняття – 25 балів. Студентам, які мають пропуски, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.
<b>7. Політика навчальної дисципліни</b>	
Письмові роботи	Робота виконана на певну тему обсягом не більше 4 сторінок
Академічна доброчесність	Атмосферу довіри, взаєморозуміння, взаємоповаги потрібно будувати щоденно. Політика ректорату спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» і опубліковано їх на сайті. В університеті академічна доброчесність передбачається за замовчуванням. Це означає, що всі здані роботи є результатом вашої розумової праці та творчості. Якщо ви подали роботу когось іншого, повністю або частково, без належного цитування, завдання буде оцінене в 0 балів (без права перездачі)
Відвідування занять	Усі студенти, незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю. Відпрацювання пропущених занять відбувається у перший день за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни, за винятком поважної причини у студента (документальне підтвердження) згідно «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (п.4)».
Неформальна освіта	Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, та інші, які відповідають програмі навчальної дисципліни. Рекомендовані: Музей для людей. Побудова сучасних експозицій в історичних музеях. <a href="https://vumonline.ua/course/museum-for-people-construction-of-modern-expositions-in-historical-museums">https://vumonline.ua/course/museum-for-people-construction-of-modern-expositions-in-historical-museums</a> Спадщина для соціальної згуртованості під час війни : кейси українських культурних дієвців. <a href="https://prometheus.org.ua/prometheus-free/spadshchynadlya-sotsialnoi-zghurtovanosti/">https://prometheus.org.ua/prometheus-free/spadshchynadlya-sotsialnoi-zghurtovanosti/</a>
<b>8. Рекомендована література</b>	
<p>1. Маланюк Т.З. Краєзнавство: навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності». Київ: ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2019. 186 с.</p> <p>2. Реєнт О. Краєзнавство в Україні : історичні традиції і стратегія розвитку Київ, 2019. 213 с.</p> <p>3. Маланюк Т. Використання культурно-історичних пам'яток національного заповідника «Давній Галич» для розвитку туризму. Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення матеріали XII Міжнар. наук. практ. конф., м. Львів, 23-24 квітня 2020 р. С. 257-259.</p> <p>4. Маланюк Т.З. Пам'ятки Західно-Української Народної Республіки культурно-</p>	

історичні: Івано-Франківська область Західно-Українська Народна Республіка 1918-1923. Енциклопедія : До 100-річчя Західно-Української Народної Республіки. Т. 3: П – С. Івано-Франківськ : Манускрипт-Львів, 2020. С.31-37.

5. Гаврилишин, П., Чорненький Р. Станиславів: віднайдені історії. Брустурів : Дискурсус, 2020. 256 с.

6. Павло Вичівський, Тарас Маланюк, Віра Орлова, Ярослав Коретчук Сучасні тенденції розвитку культурно-пізнавального туризму в Івано-Франківській області. Наукові перспективи № 5(35) 2023. С. 200-210.

7. Маланюк Т., Шикеринець В., Вичівський П., Орлова В. Помежів'я історії. Націотворчі, культурні і туристичні виміри минулого і сьогодення України: Колект. монограф. / Заг. наук. ред. І. Монолатія, Л. Польової Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2023. С. 190-200.

8. Маланюк Т., Качмар О. Мистецька спадщина Гуцульщини / Pro publico bono / Для загального добра : на пошану доктора історичних наук, професора Володимира Клапчука з нагоди його 60-річчя : Колективна монографія / Упор. Л.В. Польова, І.Я. Мендела, О.В. Поздняков / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ : Фоліант, 2023. С. 284-300.

Додаткова:

1. Маланюк, Т. З. Краєзнавство і туризм : навч. посібник. Івано-Франківськ : СПД І.О. Іванців, 2010. 200 с.

2. Стежками Прикарпаття : фотоальбом. / Т. Маланюк та ін. Львів : Манускрипт-Львів, 2018. 150 с.

3. Запрошує Прикарпаття = Welcome to the Ciscarpathia : ілюстроване видання / Т. Маланюк та ін. Львів : Манускрипт, 2016. 127 с.

4. Сливка Л. В. Краєзнавство і туризм : навч.-метод. посіб. для студ. зі спец. «Географія» Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2013. 80 с.

5. Крачило М. П. Краєзнавство і туризм : навч. посіб. Київ : Вища школа, 1994. 180 с.

6. Кремень В. Вітчизняне краєзнавство : стратегічні орієнтири сучасної освітньої парадигми. *Краєзнавство*. 2011. № 3. С. 10–15.

7. Кушнарченко Н. М. Бібліотечне краєзнавство : підручник. Київ: Знання, 2007. 502 с.

8. Прокопчук В. С. Шкільне краєзнавство. Навч. посібн. Київ.: Видавництво Кондор, 2011. 338 с

9. Про культуру : Закон України від 4.2.2000 р. ( Відомості Верховної Ради України). 2000. № 24. С. 69.

10. Про музеї та музейну справу : Закон України від 29.06. 1995 р. ( Відомості Верховної Ради України). 1995. № 25. С. 9.

11. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 08.06.2000 р. (Відомості Верховної Ради України). 2000. № 39. Ст. 333.

12. Правова охорона культурної спадщини. Київ. : Інтерграфіка, 2004. 320 с.

13. Правова охорона культурної спадщини. Нормативна база. Київ. : ХІК, 2006. 576 с.

14. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.99 р. (Відомості Верховної Ради України). 1999. № 4. С. 546.

16. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 6.06.992 р. (Відомості Верховної Ради України). 1992. № 34. С. 502.

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) / Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>

2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського / Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>

3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL <http://lib.pnu.edu.ua/>

**Маланюк Т.З.** – к.п.н., доцент, доцент кафедри управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та івентменеджменту.

